

TENTO MĚSÍC MENSTRUUJI

Za více než deset let své existence se organizace Gender Studies, o.p.s. ve svých rozmanitých aktivitách zaměřovala na genderová* témata ve všech relevantních oblastech politiky, pracovního trhu, a rozhodovacích pozic, aby zahájila a vedla diskusi o genderu ve společnosti založenou na objektivních argumentech, statistikách a výzkumech. Gender Studies se tak společensky i mediálně etablovala, získala zkušenosti v posilování pozic žen ve společnosti. Prostřednictvím výstav „Tento měsíc menstruuji“ chceme usnadnit pochopení genderových témat a zpřístupnit je široké veřejnosti. O genderových otázkách, politice rovných příležitostí a dalších aspektech se dosud – pokud vůbec – hovořilo pouze na akademické a případně politické úrovni. Společenská diskuse se však otevřeně vyhýbá zpochybňování společenských stereotypů a tabu týkajících se rolí připisovaných ženám a mužům. Právě tento nevyplněný diskusní prostor chce výstava vyplnit. Zejména má ale být prostředkem k započetí a rozšíření diskuse o genderové tématice mezi lidmi různých názorů, věku či postavení.

Umělecký koncept každého díla i autorský přístup k tématu „Tento měsíc menstruuji“, jsou otevřené. Výsledná podoba výstavy a její kurátorské pojetí závisí na jednotlivých dílech a uměleckých postupech, jež autorky a autoři sami zvolí. Vystavená díla se řadí do celé škály uměleckých postupů – od videoartu přes performance a text, po malby, kresby, koláže, fotografie, instalace či sochy.

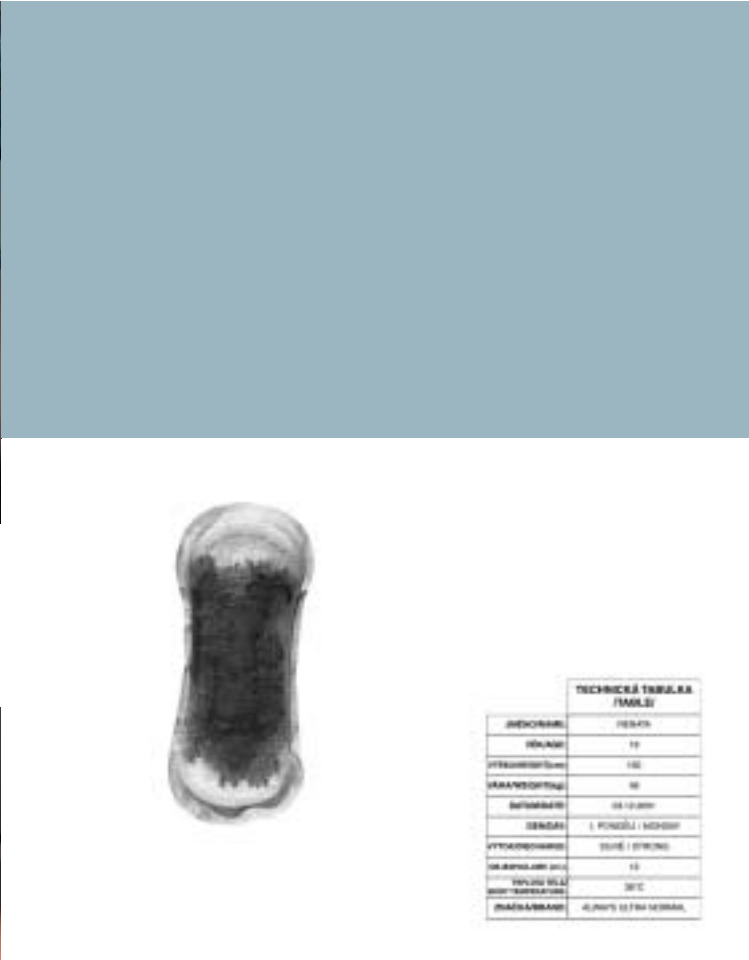
Nápad uspořádat výstavu o „tom“ vznikl v zimě 2002 v Gender Studies při rozhovoru s Jiřinou Šiklovou, zakladatelkou organizace a současnou členkou její správní rady, s tím, že půjde o malý happening určený jen okruhu našich přátel a příznivkyň. Výsledkem byla široká odezva z řad umělekýň a umělců; teprve z ní vzešla výstava pořádaná ve spolupráci s Gallery Art Factory v únoru 2004.

Velký dík patří Městské části Praha 1 a holandské nadaci Mama Cash za finanční podporu, všem autorkám a autorům za nápady a díla, Markétě Kinterové a Pavlu Hlučému za návrhy triček, posádce Gender Studies, o.p.s. za nadšení a návštěvníkům – ženám i mužům – za návštěvu.

*Gender
Tento výraz se dá přeložit jako „rod“ – nikoli ve smyslu lingvistickém, ale ve smyslu kulturním, psychologickém či společenském. Koncept genderu poukazuje na to, že sociální a kulturní rozdíly mezi ženami a muži, které jsou obecně považovány za vrozené, lze považovat za naučené a měnit se v závislosti na prostředí (kultuře), kde žijeme. (např. lze předpokládat, že ženy nemají „od přírody“ pečovatelské sklony, a muži se nerodí s touhou po kariéře; tyto vlastnosti jsou ovlivněné tím, co kolem sebe děti od narození pozorují a co od nich okolí automaticky očekává).

Barevná dámská trička: různé barvy, různé velikosti a různé střihy. Dlouhý i krátký rukáv, nátlčníky. Kvalitní bavlna a elegantní tisk. Dva motivy. Jednotná cena 300,- Kč. Objednávejte v Gender Studies: gender@ecn.cz

PETER JAVORÍK DNES MENSTRUUJI
fotografie a grafika digitální tisk

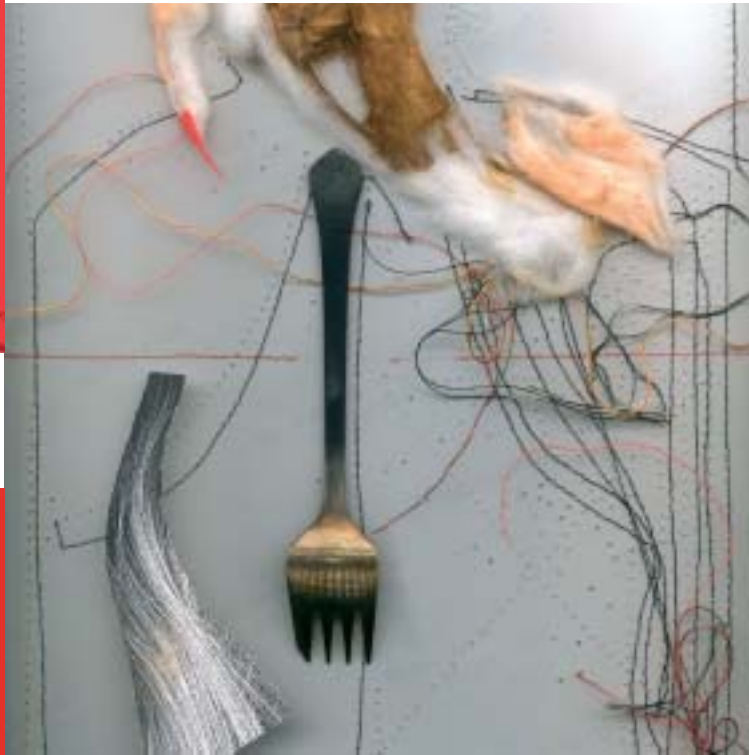
TEREZA JANEČKOVÁ a **KATEŘINA MALÁ**
KRVÁCENÍ fotografie a video

JIŘINA ZACHOVÁ DOMÁCÍ PRÁCE
instalace: vložky semínka voda dřevo

MILOTA HAVRÁNKOVÁ DNES ČAKÁM NÁVSTEVU
cyklus fotografií kombinovaná technika 100x100 cm

VERONIKA HUBKOVÁ KAM S ŇOU?
instalace: menstruační kalhotková sada

3.–28. února 2004
Gallery Art Factory
Václavské náměstí 15, Praha 1

TENTO MĚSÍC MENSTRUUJI

Barbora Baronová
Pavlna Binková
Veronika Bromová
Stanislav Diviš
Roman Franta
Lenka Fritschová
Adéla Havelková
Milota Havránková
Tereza Hendlová
Veronika Hubková
Tereza Janečková
Peter Javorík
Lenka Křodová
Gabriela Kontra
Iveta Kratochvílová
Kateřina Malá
Rita Marhaug
Štěpánka Matúšková
Eva Meissnerová
Osamu Okamura
Pipi Modrá Punčocha
Jiří Pileščík
Jana Štěpánová
Petra Valentová
Jiřina Zachová
Jitka Žabková

tento měsíc menstruuji

Marta Kolářová
Viola Lyčková
Dana Nýtková
Krista Feigl-Procházková
Helena Poláková
Markéta Kinterová
Pavel Hluchý

vernisaž 3. února 2004 v 18.00 hod.
hudební doprovod Martin Kontra a Jaroslav Pašmík
performance Rita Marhaug (NO)
kurátor Josef Vornáčka
otevřeno pondělí–pátek 10.00–18.00 hod.

Doprovodný program každé úterý
(celkem 3 v měsíci) od 17.00 hod.
Program bude upřesněn.

LENKA FRITSCHOVÁ MÓDA cyklus módní fotografie

PAVLÍNA BINKOVÁ KULTURNÍ VLOŽKY instalace

GABRIELA KONTRA NÁVOD K POUŽITÍ
cyklus fotografií

MENSTRUACE A CIVILIZAČNÍ PROCES. Trauma, tabu a fetiš krve.

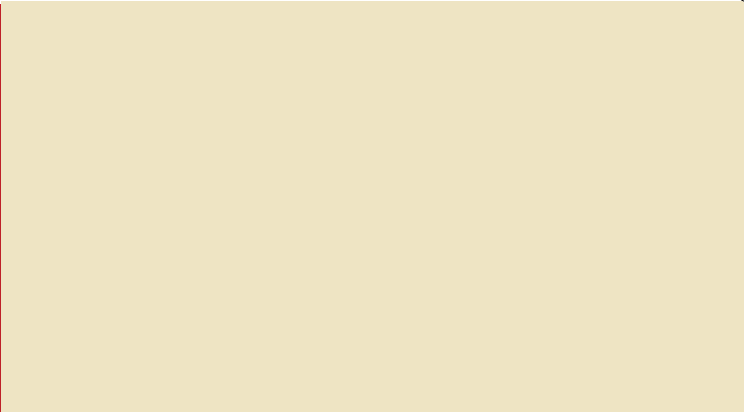
Krista Feigl-Procházková

Roku 1827 se muži-vědci konečně dopitvali k ženské vaječné buňce, čímž je naráz nejen vyvrácen centrální mýtus patriarchátu o samoplodivě roli mužského semene, ale zároveň i rozluštěna záhada menstruace. Tisíceletí chybných (tzn. degradujících a/nebo patologizujících) interpretací o příčinách tohoto jevu – tisíceletí traumatizace a tabuizace – ovšem zanechala hluboké stopy. Jestliže se „moderní žena“ snaží nejpozději od druhé poloviny 20. století pod vlivem odpovídající reklamy na hygienické a farmaceutické zboží od pocitu a vědomí, že právě menstruuje, osvobodit, znamená to ve skutečnosti radikální odcizení se jednomu pólu ženské identity, který už ztratil veškerý pozitivní prožitkový obsah. Menstruační fetišizmus, ke kterému inklinují určité kruhy feministického hnutí, je zase z valné části postojem čistě intelektuálním, což má poměrně daleko ke skutečnému převzetí kompetence ve věcech vlastního těla a jeho řádu. Vědět, kam se vlastně vracet, příp. na co navázat, předpokládá, že víme, kde se stala chyba a jaké měla důsledky. Smyslem této kulturně a nábožensko historické skicy je ukázat prstem na onu dodnes nezcelenou ránu v klinu ženské identity. Ránu, v níž se kdysi dar menstruace proměnil.

V mýtu afrického kmene Dogonů najde žena sláměnou sukni matky země potřísněnou menstruační krví, oblékne si ji a stane se královnou. Muži ji ovšem posvátnou sukni ukradnou a vezmou vládu do svých rukou. Lhostejno, zda chápeme patriarchát jako nevyhnutelnou etapu civilizačního procesu, anebo jako neblahý důsledek jakéhosi kolektivního traumatu, jisté je, že neexistoval odkáživa. Lze ale předpokládat, že zde od počátku byla posvátná hrůza a fascinace mužů mysteriem ženy. Tendence přivlastnit si toto mysterium – či lépe řečeno: přirozenou moc a autoritu s ním spojenou, se stala nakonec pro dějinný vývoj lidské společnosti rozhodující.

Existuje teze, dle níž se přísná až krutá restriktivní opatření vůči menstrujícím ženám objevují až na onom stupni kulturního vývoje, kdy si ženy již plně uvědomují neobyčejné schopnosti vázané na měsíční cyklus. Hlavním cílem tabuizace stran mužů by potom bylo oslabení případně zlomení ženské magické moci.

(úryvek)

JITKA ŽABKOVÁ BEZ NÁZVU objekty: vyšívané vložky

ADÉLA HAVELKOVÁ PORTRÉTY cyklus fotografií

LENKA KLODOVÁ NE MENSTRUACI!
kampaň za naplnění potenciálu

VERONIKA BROMOVÁ
MENSTRUACE
cyklus fotografií digitální tisk

MENSTRUACE V JINÝCH KULTURÁCH Marta Kolářová

Menstruace je spojená s velkým množstvím významů a jako protikladná je chápána v mnoha kulturách světa. Na jedné straně je označována za pozitivní a mocnou sílu, která hraje důležitou roli jako zdroj plodnosti a je významnou součástí kosmického cyklu života a smrti. Menstruační krev je prospěšná pro zemi, obnovuje její plodnost, proto je příchod první menstruace oslavován rituály.

Na druhé straně je menstrující žena a její krev považována za nečistou. Znečištění nemusí být omezeno jen na ženy, ale může postihnout celé rodiny, muže, dokonce celé vesnice nebo pole. Menstruační krev může být použita jako smrtící jed v čarodějnictví. Proto se s ní pojí četná tabu a zákazy, které ženy omezují, a to v mnohem větší míře než naše nošení vložek a nemožnost se koupat. V období menstruace přecházejí ženy dočasné do jiného postavení.

Zkušenosti dívek a žen s menstruací v euroamerické kultuře nejsou univerzální. U nás se dívky za svou první menstruaci stydí, stále zde funguje tabu o menstruaci mluvit v mnoha společenských kontextech. Ale v jiné kultuře tomu může být jinak, například na Bali se o menstruaci veřejně bez rozpaků diskutuje, není soukromou záležitostí. Dívky zde vyrůstají obklopeny částými poznámkami o ženské menstruaci. I další aspekty ženské zkušenosti s menstruací jsou velice odlišné od té naší.

Podívejme se na příklady rituálů, tabu a zvyků, které jsou s menstruací spojeny v několika odlišných kulturách.

Rituální požívání menstruační krve v Bengálsku

Požívání menstruační krve je ústředním bodem tradice bengálských Baulů – potulných muzikantů, kteří vyznávají víšnuismus. Menstruační krev pro ně znamená léčivý pramen emoční a duševní aktivity, je chápána jako mocná a bohatá tekutina. Projevuje se však její protikladnost, přestože je ceněna, také se jí obávají, protože stejně jako ostatní výměšky překračuje hranice mezi Já a okolím.

(úryvek)

ROMAN FRANTA INTERPRETACE
MOTIVŮ OBRAZŮ LUCASE CRANACHA
Madona Adam a Eva Venuše Tři Grácie
malba na plátně: akryl krev 25x20 cm

SAVE THE WORLD. **ReCycle**

JANA ŠTĚPÁNOVÁ ReCycle
reklamní kampaň na recyklovatelnou vložku: plakát a video
IVETA KRATOCHVÍLOVÁ ReCycle video

RITA MARHAUG RITA fotografie

Výstavu pořádá
Gender Studies, o.p.s.
a neorganizovaná skupina umělkyní